

Broj:3/69
Bar,19.03.2018

AD „PORT OF ADRIA“ BAR
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2017.
godine

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**1. Opšte informacije**

AD "Port of Adria" Bar (u daljem tekstu: "Društvo") osnovano je Odlukom putem odvajanja uz osnivanje novog društva koju je donijela Skupština akcionara AD "Luka Bar" Bar dana 04.09.2009. godine. Odluka je donijeta na osnovu člana 22. Zakona o privrednim društvima ("Sl. list RCG", br. 80/2008, 40/2010, 36/2011 i 40/2011).

Prenosom dijela imovine i kapitala AD "Luka Bar", Bar, formiran je akcionarski kapital Društva u iznosu od EUR 65,196,596 koji čini 56,766,736 običnih akcija, nominalne vrijednosti jedne akcije od EUR 1.1485. U 2011. godini izvršeno je povećanje akcijskog kapitala Društva u formi zatvorene emisije akcija u korist Republike Crne Gore. Ukupna nominalna vrijednost ove emisije iznosila je EUR 6,051,803, i istom je emitovano 12.040.993 običnih akcija nominalne vrijednosti od po EUR 0,5026.

Ugovorom o kupoprodaji 62,09% državnog kapitala u Društvu od 15.11.2013.god.kompanija Global Liman Isletmeleri Anonim Sirketi iz Istanbula, Turska (Global Ports) postala je većinski vlasnik Društva.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima Republike Crne Gore Društvo je registrovano u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod br. 4-0009050/001. Društvo je kao emitent hartija od vrednosti registrovano kod Komisije za hartije od vrednosti pod br. 499.

Osnovna djelatnost Društva je pretovar, utovar i istovar robe, skladištenje svih vrsta robe, skladištenje u slobodnim zonama i skladištenje u skladištima za opšte terete. Društvo može obavljati i druge djelatnosti u skladu sa svojim Statutom.

Organi upravljanja i rukovođenja Društvom su Skupština akcionara, kao najviši organ Društva, Odbor direktora kao organ upravljanja i rukovođenja Društvom, Izvršni direktor i sekretar Društva. Skupštinu akcionara čine svi vlasnici akcija, odnosno ovlašćeni predstavnici akcionara Društva.

Sjedište Društva je u Baru, Obala 13. jula bb. Na dan 31.12.2017.godine, broj zaposlenih u Društvu je bio 310 (31.12.2016: 367).

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primijenjene za sastavljanje ovih finansijskih iskaza navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primijenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

2.1 Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza

Finansijski iskazi Društva sastavljeni su u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja (MSFI). Finansijski iskazi su sastavljeni prema konceptu istorijskih troškova.

Društvo je sastavilo ove finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Sl. List RCG", br. 69/2005, 80/2008, 73/2010, 32/2011, 55/2016), odnosno Odlukom o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") ("Sl. List RCG", br. 69/2002), prema kojima se od 01.01.2003. godine u Republici Crnoj Gori primjenjuju svi MRS.

Sastavljanje finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahteva primjenu izvjesnih ključnih računovodstvenih procjena. Ono, takođe, zahtjeva da Rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primjeni računovodstvenih politika Društva. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**2.2 Preračunavanje stranih valuta****a) Funkcionalna i valuta prikazivanja**

Stavke uključene u finansijske iskaze Društva se odmjeravaju i prikazuju u eurima ("EUR").

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

2.3. Finansijski instrumenti*Klasifikacija*

Društvo klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, krediti i potraživanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i sredstva koja se drže do roka dospijanja. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha su finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja. Finansijsko sredstvo se klasifikuje u ovu kategoriju ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku. Derivati se takođe klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika. Društvo nema navedena sredstva

Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja, koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospijanja duži od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

Potraživanja od kupaca obuhvataju potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu i mjere se po vrijednosti iz originalne fakture. Potraživanja od kupaca nastaju iz poslovnih aktivnosti Društva.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana kao krediti i potraživanja, finansijska sredstva koje se drže do dospijanja ili finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su plasmani za koje postoji namjera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodane zbog potrebe za likvidnošću ili usljed promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cijena. Ukoliko za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju ne postoji aktivno tržište, ukoliko su sa fiksnim rokom dospijanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti primjenom metoda efektivne kamatne stope.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**2.3. Finansijski instrumenti (nastavak)***Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća*

Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospijeća, koja rukovodstvo ima namjeru i mogućnost da drži do dospijeća. U slučaju da Društvo odluči da proda značajan dio finansijskih sredstava koja se drže do dospijeća, cijela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospijeća kraći od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja, kada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva.

Priznavanje finansijskih sredstava

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

Vrednovanje finansijskih sredstava

Finansijski instrumenti inicijalno se vrednuju po tržišnoj vrijednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstava ili obaveza osim onih koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti.

Kredit i potraživanja, kao i finansijska sredstva koje se drže do dospijeća, vrednuju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Društvo vrši isknjiženje finansijskog sredstva kada prava na priliv gotovine po osnovu tog sredstva isteknu ili kada ta prava prenese na drugoga. Svako pravo po prenijetoj finansijskoj aktivni, kreirano ili zadržano od strane Društva, priznaje se kao posebno sredstvo ili obaveza.

Vrednovanje po amortizovanim vrijednostima

Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva je iznos po kome se sredstva inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Vrednovanje po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstvo može biti razmijenjeno, ili obaveza izmirena, između obaviještenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Fer vrijednost se određuje primjenom dostupnih tržišnih informacija na dan izvještavanja i ostalih modela vrednovanja koje Društvo koristi.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**2.3. Finansijski instrumenti (nastavak)**

Fer vrijednost pojedinih finansijskih instrumenata iskazanih po nominalnoj vrijednosti je približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoreno dospijeće, ni ugovorenu fiksnu kamatnu stopu.

Potraživanja i obaveze se svode na sadašnju vrijednost diskontovanjem budućih novčanih tokova uz korišćenje tekućih kamatnih stopa. Rukovodstvo je mišljenja da usljed prirode poslovanja Društva i njegovih opštih politika, nema značajnih razlika između knjigovodstvene i fer vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza.

Obezvrjeđenje finansijskih sredstava

Ispravka vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivni dokaz da Društvo neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići u stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju duže od dana dospijeća, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u visini nabavne vrijednosti koja predstavlja poštenu vrijednost primljene nadoknade. Nakon inicijalnog priznavanja, finansijske obaveze se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, osim finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Amortizovana vrijednost finansijske obaveze je iznos po kome se obaveze inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze predstavljaju obaveze po osnovu uzetih dugoročnih kredita u zemlji i inostranstvu i odloženi porez.

Kratkoročne obaveze

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospijevaju u roku do godinu dana, od dana činidbe, odnosno od dana godišnjeg bilansa.

Kratkoročne obaveze predstavljaju obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu, obaveze za tekući dio dugoročnih kredita, obaveze za kamate po osnovu uzetih kredita, obaveze za poreze i doprinose, obaveze za zarade i naknade zarada i ostale kratkoročne obaveze.

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenih od banaka. Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospijeva u periodu do 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Društvo vrši isknjiženje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugoga.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)****2.3. Finansijski instrumenti (nastavak)***Gotovina i gotovinski ekvivalenti*

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotovina u blagajni, sredstva na računima kod poslovnih banaka i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospjećem do tri mjeseca.

2.4. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, odnosno po pretpostavljenoj nabavnoj vrijednosti zasnovanoj na procjeni vrijednosti sredstava. Pretežan dio sredstava Društva klasifikovanih kao nekretnine, postrojenja i oprema ima pretpostavljenu nabavnu vrijednost proisteklu iz procjene vrijednosti imovine (nekretnine i oprema) AD "Luka Bar" na dan 01.01.2008. godine. Nabavna vrijednost je umanjena za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavna vrijednost uključuje izdatke koji su direktno pripisivi nabavci sredstva.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Amortizacija sredstava obračunava se primjenom proporcionalne metode, kako bi se rasporedila njihova nabavna vrijednost tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja, kao što slijedi:

Godine	
Građevinski objekti	53-80
Kontejneri	5-30
Portalne dizalice	15
Viljuškari	5-12
Motorna vozila	6-7
Kompjuteri	4-9
Ostala oprema	2-20

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između fakturisanog iznosa i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru 'Ostalih prihoda/rashoda'.

2.5. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročne finansijske plasmane Društva čine dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima. Ova finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti odliva uvećanoj za transakcione troškove. Nakon inicijalnog priznavanja, dati krediti se umanjuju za otplaćeni iznos.

2.6. Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od cijene koštanja i neto prodajne vrijednosti. Cijena koštanja se utvrđuje primjenom metode ponderisanog prosječnog troška.

2.7. Osnovni kapital

Društvo je organizovano u formi akcionarskog društva. Obične akcije klasifikovane su kao akcijski kapital.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)****2.8. Rezervisanja**

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima postojeću zakonsku ili ugovornu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, i kada je u većoj mjeri vjerovatnije nego što to nije da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava, i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, vjerovatnoća da će podmirenje obaveza iziskivati odliv sredstava se utvrđuje na nivou tih kategorija kao cjeline. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta vjerovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, mala.

Rezervisanje se odmjerava po sadašnjoj vrijednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primjenom diskontne stope prije poreza koja odražava tekuću tržišnu procjenu vrijednosti novca i rizike povezane sa obavezom.

2.9. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Društvo nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja.

2.10. Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se inicijalno iskazuju po fer vrijednosti, a naknadno se odmjeravaju prema amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

2.11. Tekući i odloženi porez na dobit

Poreski rashodi perioda uključuju tekući i odloženi porez. Obračunati porez na dobit priznaje se u bilansu uspjeha, izuzev iznosa koji se odnosi na stavke direktno priznate u kapitalu, u kom slučaju se i porez priznaje u kapitalu.

Tekući porez na dobit se obračunava na datum bilansa stanja na osnovu važeće zakonske poreske regulative Republike Crne Gore gdje Društvo posluje i ostvaruje oporezivu dobit.

Odloženi porez na dobit se priznaje korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim iskazima. Međutim, odloženi porez na dobit se računovodstveno ne obuhvata ukoliko proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze, u transakciji različitoj od poslovne kombinacije, koje u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit ili gubitak.

Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**2.12. Primanja zaposlenih***a) Obaveze za penzije*

Društvo izdvaja doprinose u državne penzione fondove na obaveznoj osnovi. Kada su doprinosi jednom uplaćeni, Društvo nema dalju obavezu plaćanja doprinosa.

b) Otpremnine

U skladu s odredbama Opšteg kolektivnog ugovora, Društvo je obavezno da zaposlenima prilikom penzionisanja isplati otpremninu u visini od tri minimalne neto zarade u državi. Ova vrsta otpremnina dospijeva za isplatu u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja, pa se zato njihova vrijednost svodi na sadašnju vrijednost.

c) Bonusi

Društvo priznaje obavezu i trošak za bonuse u slučaju ugovorene obaveze ili ako je ranija praksa stvorila izvedenu obavezu.

2.13. Priznavanje prihoda

Prihod uključuje fer vrijednost primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje usluga u toku normalnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez PDV-a, rabata i popusta.

Društvo priznaje приход kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti, kada je vjerovatno da će u budućnosti Društvo imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Društva, kao što je u daljem tekstu opisano. Iznos prihoda se ne smatra pouzdano mjerljivim sve dok se ne riješe sve potencijalne obaveze koje mogu nastati u vezi sa prodajom. Svoje procjene Društvo zasniva na rezultatima iz prethodnog poslovanja, uzimajući u obzir tip kupca, vrstu transakcije i specifičnosti svakog posla.

Prihod od prodaje usluga

Društvo prodaje usluge pretovara, utovara, istovara i skladištenja robe. Ove usluge se pružaju na bazi ugovora sa fiksnom cijenom, sa uobičajeno definisanim ugovorenim uslovima u pogledu količina robe koja je predmet manipulisanja.

Prihod od ugovora sa fiksnom cijenom za pružanje usluga skladištenja robe se priznaje po metodu stepena završenosti. Prema ovom metodu, приход se generalno priznaje na osnovu izvršenih usluga do datog datuma.

Prihod od ugovora za izvršene usluge sa fiksnom cijenom za pružanje usluga pretovara, utovara, istovara i skladištenja robe, generalno se priznaje u periodu kada su usluge izvršene, korišćenjem proporcionalne metode tokom trajanja ugovora.

Ukoliko nastanu okolnosti koje mogu da promijene početne procjene prihoda, troškova ili vrijeme potrebno za kompletiranje, procjene se revidiraju. Ova revidiranja mogu dovesti do povećanja ili smanjenja procijenjenih prihoda ili troškova i odražavaju se na приход u periodu u kome je rukovodstvo priznalo okolnosti koje su dovele do revidiranja.

2.14. Zakup

Zakupi gdje zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Kada je sredstvo dato u operativni zakup to sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva. Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

Društvo daje u operativni zakup nekretnine (skladišta) i opremu.

3. Upravljanje finansijskim rizicima

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- Tržišnim rizicima,
- Riziku likvidnosti,
- Kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta. Društvo ne koristi derivativne finansijske instrumente u bilo kojoj formi osiguranja protiv gubitaka usljed rizika. Ne postoji formalni okvir za upravljanje rizikom koji je uspostavljen u Društvu. Finansijski sektor se uglavnom fokusira na kreditni rizik i rizik likvidnosti i djeluje u individualnim slučajevima u cilju smanjenja rizika.

3.1. Tržišni rizik

(a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo nije izloženo riziku od promjene kursa valuta jer obavlja svoje poslovanje u funkcionalnoj valuti okruženja.

(b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine. Poslovanje Društva je izloženo riziku promjene kamatnih stopa u mjeri u kojoj kamatonosna sredstva i kamatonosne obaveze dospijevaju za naplatu u različito vrijeme ili u različitim iznosima.

Rizik Društva od promjena fer vrijednosti kamatnih stopa proističe prvenstveno iz obaveza po osnovu uzetih dugoročnih kredita od Crnogorske komercijalne banke AD, Podgorica koji sadrže promjenljivu kamatnu stopu vezanu za Euribor što izlaže Društvo kamatnom riziku tokova gotovine.

(c) Rizik od promjene ostalih cijena

Rizik od promjene ostalih cijena uključuje promjenu cijene kapitala, promjenu cijene roba, rizik od prijevremenog plaćanja i rizik rezidualne vrijednosti. Društvo nije značajno izloženo ovim vrstama rizika.

3.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa, rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj cijeni u odgovarajućem vremenskom okviru kao i rizik nemogućnosti da se isplate obaveze u roku dospijeca.

Služba finansija je odgovorna za praćenje nivoa kratkoročnog finansiranja i uravnoteženje potreba kratkoročnog i dugoročnog finansiranja.

3.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik nastanka finansijskih gubitaka Društva kao rezultat kašnjenja klijenata ili druge ugovorne strane u izmirivanju ugovornih obaveza. Kreditni rizik se prvenstveno vezuje za izloženost Društva po osnovu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza. Društvo posluje sa kreditno sposobnim partnerima. Služba finansija je odgovorna za praćenje kreditnog rizika partnera.

3. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)**3.4. Pravična (fer) vrijednost**

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva procjenjuje rizike i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana vrši ispravku vrijednosti.

Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim pojedinačnim finansijskim iskazima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

4. Nematerijalna ulaganja

	U EUR		
	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Nematerijalna ulaganja	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Početno stanje 01.01.2017.	23,460	399,831	423,291
Smanjenje / Otpis		-	-
Povećanje	18,200		18,200
Donos sa ulaganja u opremu		-	-
Prenos na Nematerijalna ulaganja	- 41,660	41,660	-
Stanje na dan 31.12.2017.	-	441,491	441,491
Ispravka vrijednosti			
Početno stanje 01.01.2017.	-	2,810	2,810
Amortizacija perioda	-	84,826	84,826
Stanje na dan 31.12.2017.	-	87,636	87,636
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2017.	-	353,855	353,855
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2016.	23,460	397,021	420,481

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

AD "Port of Adria" Bar

5. Nekretnine, postrojenja i oprema

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ulaganja na tuđim sredstvima	Sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Početno stanje 01.01.2017.	5,360,331	53,959,569	6,316,859	-	1,901,097	67,537,856
Prenos na Zalihe	-	-	-	-	50,000	50,000
Povećanja	-	340,569	6,813,534	118,407	5,529,095	5,529,095
Prenos sa sredstava u pripremi	-	-	230,180	-	7,272,510	-
Otuđenja	-	-	-	-	-	230,180
Stanje na dan 31.12.2017.	5,360,331	54,300,138	12,900,213	118,407	107,682	72,786,771
Ispravka vrednosti						
Početno stanje 01.01.2017.	-	8,397,341	2,478,790	-	-	10,876,131
Amortizacija (napomena 17)	-	-	-	-	-	-
Otuđenja	-	933,189	524,032	2,604	-	1,459,825
	-	-	171,169	-	-	171,169
Stanje na dan 31.12.2017.	-	9,330,530	2,831,653	2,604	-	12,164,787
Sadašnja vrednost						
Na dan 01.01.2017.	5,360,331	45,562,228	3,838,069	-	1,901,097	56,661,725
Na dan 31.12.2017.	5,360,331	44,969,608	10,068,560	115,803	107,682	60,621,984

Napomene uz finansijske iskaze

6. Dugoročni finansijski plasmani

	<u>31. decembar 2017.</u>	<u>31. decembar 2016.</u>
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenim	2.844.262	3.043.618
Ispravka vrijednosti stambenih kredita	<u>(302.313)</u>	<u>(336.033)</u>
	<u>2.541.949</u>	<u>2.707.585</u>

Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenim predstavljaju ukupno zaduženje po osnovu diskontovanih iznosa glavnice odobrenih kredita i kamate obračunate za čitav period kreditiranja umanjeno za izvršene otplate.

7. Zalihe

	<u>31. decembar 2017.</u>	<u>EUR 31. decembar 2016.</u>
Potrošni materijal	137,199	147,499
Gorivo i mazivo i ostali materijal	25,718	17,538
Rezervni djelovi	480,414	432,489
Sitar inventar, alat, auto gume i HTZ oprema	13,354	18,014
Ukupno zalihe	<u>656,685</u>	<u>615,540</u>

Zalihe potrošnog materijala i rezervnih djelova najvećim svojim dijelom proistekle su iz odvajanja Društva od AD „Luka Bar“.

8. Potraživanja

	<u>31. decembar 2017</u>	<u>31. decembar 2016</u>
<i>Potraživanja po osnovu prodaje:</i>		
Potraživanja od domaćih kupaca	1,433,192	846,773
Potraživanja od inostranih kupaca	467,564	525,653
<i>Ostala potraživanja:</i>		
Potraživanja od zaposlenih	2,608	7,880
Ostala potraživanja	-	3000
Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	-564,059	-540,117
Potraživanja od Fonda zdravstva	<u>34,887</u>	<u>2,857</u>
Potraživanja – neto	<u>1,374,192</u>	<u>846,046</u>

Napomene uz finansijske iskaze

Potraživanja po osnovu prodaje kupcima u iznosu od EUR 564.059 (31.12.2015:EUR 540.117) bila su obezvrijeđena. Pojedinačno obezvrijeđena potraživanja po osnovu prodaje se uglavnom odnose na potraživanja od kupaca koji su se neočekivano našli u teškoj ekonomskoj situaciji. Procijenjeno je da se može očekivati naplata dijela ovih potraživanja.

Potraživanja od Fonda zdravstva se odnose na potraživanja za refundaciju bolovanja preko 60 dana.

9. **Kratkoročni finansijski plasmani**

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Kratkoročni stambeni krediti dati zaposlenim	183.801	191.333
Ispravka vrijednosti stambenih kredita	(637)	(654)
	183.164	190.679

Kratkoročni stambeni krediti dati zaposlenim predstavljaju dio dugoročnih stambenih kredita koji dospijeva do godine dana.

10. **Gotovinski ekvivalenti i gotovina**

	31. decembar 2017	31. decembar 2016
Tekući (poslovni) račun	240,901	1,138,591
Blagajna	2,033	5,656
Devizni račun	124,036	21,167
Devizna blagajna	-	-
Ostala novčana sredstva	100	-
	367,070	1,165,414

Iznos od 831.170 € (2016) na tekucem računu se odnosi na sredstva namijenjena za isplatu socijalnog programa koji je realizovan u januaru 2017.godine.

Napomene uz finansijske iskaze

11. Kapital

	<u>Akcijski kapital</u>	<u>Rezerve</u>	<u>Gubitak</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje 1. januara 2016.	71,248,399	25,000	-22,990,814	48,282,585
Neto promjene (gubitak perioda)	-	-	-1,799,217	-1,799,217
Stanje 31. decembra 2016.	71,248,399	25,000	-24,790,031	46,483,368
Stanje 1. januara 2017.	71,248,399	25,000	-24,790,031	46,483,368
Neto promjene (gubitak perioda)	-	-	-1,435,013	-1,435,013
Stanje 31. decembra 2017.	71,248,399	25,000	-26,225,044	45,048,355

Struktura akcijskog kapitala registrovanog u Centralnoj depozitarnoj agenciji na dan 31. decembra 2017. godine je sledeća:

	<u>Broj akcija</u>	<u>Nominalna vrijednost</u>	<u>% učešća po br. akcija</u>
Global ports holding -simbol KOGE	30,683,933	35,240,497	44.59
Global ports holding -simbol KOTE	12,040,993	6,051,803	17.50
Fizička lica	19,763,185	22,698,018	28.72
Pravna lica	6,319,618	7,258,081	9.18
	68,807,729	71,248,399	100

Inicijalni akcijski kapital Društva formiran prilikom osnivanja istog, ukupne nominalne vrijednosti od EUR 65.196.596, podijeljen je u 56.766.736 običnih akcija nominalne vrijednosti od EUR 1,1485 za jednu akciju.

Početkom oktobra 2011. godine izvršeno je povećanje akcijskog kapitala Društva u formi zatvorene emisije akcija u korist Države Crne Gore. Ukupna nominalna vrijednost ove emisije iznosila je EUR 6.051.803, i istom je emitovano 12.040.993 akcija nominalne vrijednosti od po EUR 0,5026. Sve akcije Društva su obične i u dematerijalizovanom obliku, registrovane u Centralnoj depozitarnoj agenciji. Navedeno povećanje akcijskog kapitala sprovedeno je konverzijom obaveza Društva prema Vladi CG po osnovu novčanih sredstava dobijenih od iste za isplatu otpremnina višku zaposlenih, u ulog Vlade u kapital Društva.

Ugovorom o kupoprodaji 62,09% državnog kapitala u Društvu od 15.11.2013.god.kompanija Global Liman Isletmeleri Anonim Sirketi iz Istanbula, Turska (Global Ports) postala je većinski vlasnik Društva.

Napomene uz finansijske iskaze

AD "Port of Adria" Bar

12. Dugoročna rezervisanja

	31. decembar 2017.	31. decembar 2016.
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	70.740	76.366
	70.740	76.366

Dugoročna rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih u cjelosti se odnose na otpremnine zaposlenima priznate na osnovu zakonske obaveze (napomena 2.12 (b)).

13. Dugoročne obaveze

	31. decembar 2017	31. decembar 2016.
Dugoročni kredit od Global Ports Holding	16,346,983	10,773,401
Dugoročna obaveza po koncesionom Ugovoru	1,602,500	1,300,000
	<u>17,949,483</u>	<u>12,073,401</u>

Dugoročni kredit od Global Ports Holding koji je odobren za refinansiranje dugova, potrebe obrtnog kapitala i opšte korporativne svrhe.

Vlada Crne Gore – Ministarstvo saobraćaja i pomorstva – Lučka uprava i AD Kontejnerski terminal i generalni tereti (Port of Adria) Bar zaključili su dana 27.12.2013. Ugovor o koncesiji za lučke djelatnosti, opravku, finansiranje, i održavanje kontejnerskih terminala i generalnog tereta koji stupa na snagu 17.01.2014. godine – danom registracije Global Ports-a kao većinskog vlasnika.

Po gore navedenom Ugovoru određuje se koncesiona naknada od 1 EUR za tri godine počev od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora." Port of Adria AD Bar je dužna plaćati fiksnu naknadu od četvrtne godine od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora u iznosu od 500.000 EUR godišnje kao i varijabilne koncesione naknade u iznosu od 5 EUR po TEU opsluženih preko terminala kao i 0.20 EUR po toni generalnog tereta koji se utovari i istovari preko terminala.

14. Kratkoročne finansijske obaveze

	31. decembar 2017	31. decembar 2016
Dio dugoročnog kredita od CKB za nabavku opreme	-	128,029
Dio dugoročnog investic. kredita od CKB za isplatu otpremnina	-	101,325
Revolving kredit-CKB	-	755,500
	<u>0</u>	<u>984,854</u>

Napomene uz finansijske iskaze

15. Obaveze iz poslovanja

	31. decembar 2017	31. decembar 2016.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	29,709	102,646
Dobavljači u zemlji	648,261	531,855
Dobavljači u inostranstvu	240,571	356,542
	<u>918,541</u>	<u>991,043</u>

16. Ostale kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja

	31. decembar 2017	31. decembar 2016.
Obaveze po osnovu neisplaćenih zarada i naknada (bruto)	286,630	318,078
Obaveze po osnovu kamata i tr. finansiranja	24,602	24,594
Obaveze po osnovu kamata matičnoj kompaniji	1,562,977	786,142
Obaveze prema zaposlenima-socijalni program	0	701,966
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	150	250
Pasivna vremenska razgraničenja	10,500	15,303
Ostale obaveze	25,314	35,256
	<u>1,910,173</u>	<u>1,881,589</u>

17. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda

	31. decembar 2017	31. decembar 2016.
Obaveze za porez na imovinu	-	42,840
Kratkorocne obaveze za koncesiju	207,720	-
Obaveze za porez i prirez na otpremnine	-	97,545
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	5,959	50,178
Obaveze za porez po odbitku	83	-
Obaveze za doprinose koji terete troškove	-	3,115
	<u>213,762</u>	<u>193,678</u>

18. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo usaglašavanje potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine. Iznosi neusaglašanih potraživanja i obaveza su nematerijalni.

Napomene uz finansijske iskaze

AD "Port of Adria" Bar

19. Poslovni prihodi

	<u>01. januar - 31. decembar 2017</u>	<u>01. januar - 31. decembar 2016.</u>
Prihodi od prodaje usluga na domaćem tržištu	3,147,340	1,143,660
Prihodi od prodaje usluga na inostranom tržištu	3,719,719	5,988,025
Ostali poslovni prihodi	<u>111,581</u>	<u>77,593</u>
	<u>6,978,640</u>	<u>7,209,278</u>

20. Poslovni rashodi

	<u>01. januar -31. decembar 2017.</u>	<u>01. januar -31. decembar 2016.</u>
Nabavna vrijednost prodate robe		
Troškovi materijala	396,476	351,506
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (napomena 23)	4,775,125	5,848,781
Troškovi amortizacije i rezervisanja (napomene 4,5 i 11)	1,548,602	1,378,007
Ostali poslovni rashodi (napomena 20)	1,544,952	1,246,912
	<u>8,265,155</u>	<u>8,825,206</u>

U troškovima zarada, naknada zarada i ostalim ličnim rashodima iskazani su troškovi otpremnina u iznosu od 470.338 € (2016: 1.511.219 €). Takodje, u 2017 na ovoj poziciji su iskazani troškovi bonusa isplacenih zaposlenima u iznosu od 224 hiljada €.

21. Ostali poslovni rashodi

	<u>01. januar - 31. decembar 2017.</u>	<u>01. januar - 31. decembar 2016.</u>
Troškovi transportnih usluga	58,881	55,702
Troškovi usluga održavanja	126,779	123,574
Troškovi zakupnina	745,278	451,504
Troškovi reklame i propagande	15,463	25,264
Troškovi ostalih usluga	18,627	13,699
Troškovi neproizvodnih usluga	126,373	129,443
Troškovi reprezentacije	20,307	12,481
Troškovi premija osiguranja	203,099	216,470
Troškovi platnog prometa	21,368	13,988
Troškovi članarina	1,570	1,500
Troškovi poreza	143,154	126,073
Troškovi doprinosa	26,270	37,634
Ostali nematerijalni troškovi	<u>37,783</u>	<u>39,580</u>
	<u>1,544,952</u>	<u>1,246,912</u>

Napomene uz finansijske iskaze

AD "Port of Adria" Bar

Troskovi zakupnina sadrže troškove fiksne i varijabilne koncesione naknade (napomena 13) u iznosu od 736 hiljada € (2016:450 hiljada €).

22. Ostali rashodi

	<u>01.januar - 31.decembar 2017.</u>	<u>01.januar - 31.decembar 2016.</u>
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	59,011	61,964
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	562	13,587
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	5,173	5,518
Obezvredjenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	188,964	3,789
Rashodi iz prethodnih perioda	-	12,618
	<u>253,710</u>	<u>97,476</u>

23. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

	<u>01.januar - 31.decembar 2017.</u>	<u>01.januar - 31.decembar 2016.</u>
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	3,511,007	3,620,805
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade na teret poslodavca	463,784	498,275
Troškovi naknada po ugovoru o djelu	5,040	6,530
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	1,013	1,230
Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	7,161	15,436
Ostali lični rashodi i naknade	787,120	1,706,505
	<u>4,775,125</u>	<u>5,848,781</u>

Ostali lični rashodi i naknade u iznosu od 470.338 EUR (2016: 1.511.219 EUR) se odnose na troškove otpremnina isplaćenih po socijalnom programu.

24. Odnosi sa povezanim pravnim licima

Tokom godine Društvo je obavljalo transakcije sa povezanim pravnim licima. Salda sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2017. su kao što slijedi:

	31. decembar 2017.	U EUR 31. decembar 2016.
Global Ports Holding	17.909.960	11.559.543
Port Akdeniz	-	96.500
	<u>17.909.960</u>	<u>11.656.043</u>

25. Potencijalne obaveze

Na osnovu Izvjestaja Pravnih poslova protiv Društva se vodi 33 sudskih sporova iz radnih i imovinsko pravnih odnosa. Društvo smatra da po ovom osnovu ne može doći do odlivanja značajnijih sredstava, finansijski iskazi ne sadrže korekcije po ovom osnovu.

Na osnovu Izvjestaja Pravnih poslova Društvo vodi 53 sudskih sporova iz radnih i imovinsko pravnih odnosa protiv trećih lica. Budući da u ovoj fazi nije moguće procijeniti krajnji ishod navedenih sporova i da rukovodstvo Društva smatra da po ovom osnovu ne može doći do priliva značajnijih sredstava, finansijski iskazi ne sadrže korekcije po ovom osnovu.

26. Događaji nakon datuma bilansa stanja

Potpisan je ugovor sa Aquamont doo za sanaciju i ojačanje konstrukcije južne obale gata 1. Vrijednost ovog ugovora je 2,5 mil €, a radovi su počeli u Januaru 2018.

Port of Adria i Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) potpisali su 26.02.2018.godine ugovor o kreditu za investicije i socijalne programe na iznos od 20 miliona €

Bar, 2018. godine

Izvršni direktor AD-Port of Adria

Sedal Kara

